

RZADKO (270) *av*

-ã- (205), -a- (3); -a- *WerKaz*; -ã- : -a- *RejZwierc* (10:1), *SkarŻyw* (6:1); o *jasne*.

comp rzędzėj (3), [rządźej, rządzczej, rzedsz(e)j]; -ėj (1), -(e)j (2).

[*Składnia comp: rzadczey niż.*]

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI – XVIII w.

1. W dużych odstępach czasu; *raro Miech, Mącz, Modrz, Calep, JanStat, Cn; perraro Mącz, Calep, Cn; rarerer Calep, Cn* (224) : *Mącz* 347a; *Calep* 789a, 895a; [Rzadko/ Rzedzey. *Raro. StatorGramm L2v*].

W przeciwstawieniu: »często ... rzadko« (1): *Saepiusculae* [...] I tedy y owedy nie owfzeki częfto/ nie bárzo też rzadko. *Mącz* 364a.

a. O czynnościach i wydarzeniach indywidualnych (59) : *OpecŻyw* 32; *PatKaz III* 112v, 122, 146v; Ktori fie rzadko fmieie á niedługo, bywa takt [!] dobrego rozumu *GlabGad* O4, P6v; *MiechGlab* [88]; *RejRozpr* A2v; *RejKup* i3v, t6; Abowiem kto chce prąwym rozumem ízáfowác/ Iuż tám trzebá czuyniey ípác á rzadko próznowác. *RejWiz* 6v, 109; áni to íeft v nich [u *Turków*] w obyczáiu/ áby mąż żenie powagę íáką álbo oná iemu poćiwość íobie vkázowáli ípołu/ gdyż fie rzadko widáią. *BielKron* 261; *KwiatKsiąż* C2v, D2v; *Mącz* 244d, 343a, 346d, 347a; V nas Sláchtá ná íkrzpicach/ ná píszczálkách nie grawa: á íełli kto gra/ tedy bárzo rzadko. *GórnDworz* B2v, E8v, F; *HistRzym* 12v; *RejZwierc* 3v, 6v, 148, 274; *KochList nlb* 1; Wiele rzemieśniczych Miřtrzew/ bárzo rzadko íadáią [rarissimi sunt] ná íwyc wárftáciech *ModrzBaz* 36v, 90; *Oczko* 7v; im rzedzey pożywáfz/ tym rychley ímáku ták wdzięczney potrąwy zápominałfz/ y mniey prágnąc íey będziefz. *SkarŻyw* 36; Winá fie dobrze wodą rořtworzonego dwá kroć nápił/ rzádko trzy kroć. *SkarŻyw* 309, 160, 308; *KochTr* 19; *ReszList* 165; *WerGośc* 242; [OczkoPrzymiot 20; *GrodzCzyś II* 81; Izali to nie żywot zakonniczy święty [...] / w ktorzym człowiek żyie czyřtotniey/ vpada rzedzey/ powřtawá rychley *RegułaKlon* R3].

W charakterystycznych połączeniach: *barzo rzadko* (12), *niezbyt*.

W przeciwstawieniach: »rzadko ([rzedzej]) ... często (częściej) (4), wszystko, zawždy« (6): Przewo chorzi ludzie po trořze íedzą á częfto, záię zdrowi rzadko ale dobrze *GlabGad* E7v; *RejWiz* 164v; *SkarŻyw* 581; *KochFr* 7; Rzadko chłop bywa trzeźwy/ záwždy fie popiją *BielSjem* 23; gdyż o cudzey śmierci rychley y częściej/ ále o íwoiey rzadko y bárzo krotko myřli. *WysKaz* 46; [Rzedzey bowiem o náukách Chrřtus mowíł/ y owřzem częściej/ y wřędzie/ y záwždy o ízczyrořci życia chrześcijáńłkiego. *KonKaz* Bv].

Połączenia: »rzadko gdy, kiedy« (2:2): *RejRozm* 396; Pies rzekł/ [...] Ia rzadko gdy Iágnię zyem/ teni [tj. wilk] íada Owce. *RejZwierz* 119v; [řw. Antoninus] Pánný Máryey godziny/ íiedm páfłmow y zá vmárle przydawał/ y rzadko to kiedy z potrzeby opuřcił. *SkarŻyw* 412; *KochFr* 7.

»nigdy ... rzadko« (2): Przez cály wielki pořt [řw. Małgorzata] nigdy fie nieprzewłoczyłá/ ácz y innych czáfów rzadko *SkarŻyw* 160, 471.

Fraza: »rzadko trefić się ma« (1): rzadko tho trefić fyie miáło/ áby on kiedy opuřnocy ná pácierze niewřtawá *OrzRozm* M4.

Szeregi: »(abo) rzadko a(l)bo nigdy« = *raro vel nunquam JanStat* [szyk 3:2] (5): á Kryřtufá y řłowá yego [...] rzadko álbo nigdyřyie nye ípomináli *KromRozm I* Lv; *BielKron* 260v; Abo nigdy/ álbo

bárzo rzadko/ łam [dworzanin] zá łobą páná ni ocz niechay nie proši *GórnDworz* K7; *SarnStat* 388; ná ktorých [zabawach] połpolicie [katolicy] dni święte trawią: ták iż czeładź/ nigdy ábo rzadko/ do kościoła fie vkazać nie mogą *PowodPr* 51.

»skąpie i rzadko« (1): Iefli [prorocy] leczyli/ tedy modlitwą/ ręku fwoich kładźienim/ y to bárzo łkąpie y rzadko. *SkarKaz* 421b.

α. Określa rzeczownik odczasownikowy (1) :

W przeciwstawieniu: »wielo ... rzadko« (1): *BielŻyw* 67 *cf* *Wyrażenie*.

Wyrażenie: »[kto] rzadko mowienia« = *małomówny* (1): Był ten mędrzec [!] [*Ipokras*] mały poftawy, oblicza pięknego, [...] wielo myślenia á rzadko mowienia *BielŻyw* 67.

b. *W nielicznych wypadkach (o wydarzeniach, faktach natury ogólnej); vix Modrz (161) : March*¹ A3; Kto v mnogich pánow bywa/ Rządcoć ten sługá vtywa *BierEz* L2, K, L3, O4, P, S; *PatKaz II* 38v; *PatKaz III* 94v, 120; Ale ómega księżycza/ kthore fie dziatki rodzą/ połpolicie á rzadko ma pochybyć: aby miały żywo zoftać. *FalZioł* V 16c, I 45d, 123b, IV 24a, 58b, V 17a, 83v; *BielŻyw* 108; *GlabGad* B8v, L5; *RejRozpr* B2, D4, G, Iv; *LudWieś* A4v; *RejJóz* F7 *marg*; *RejRozm* 406; Taka żona nieftydlywa Ktora rzadko dobra bywa. *RejKup* d6v, p6v, x5v; przes co vbogie sieroty częftho wiele łzkoduia/ iż rzadko ku łwemu przychodzą *GroicPorz* ee4, f4, hhv; Rządcoć dobrzy z grzełznymi towarzystwo máią. Bo wielki ząwždy fráfunk z ich vpadkow máią *RejWiz* 180, 163; *RejZwierz* 86v, 88; *BielKron* 267, 286; *KwiatKsiąż* G2v; *Mącz* 304d; thák zli á fkázeni ludzie/ rzadko fie czym nieprzyftoinym popifzą/ áż dopiero kiedi ná vrząd wnidą *GórnDworz* Gg6, G2, Dd8v, Kk7; *BielSat* G4; *RejZwierc* 16v, 26, 254; *BielSpr* 75v; *CzechRozm* **7v, 112v; ták iż rzadko zá dobrego Dworzániną máią tego [ut nemo bonus aulicus habeatur]/ który nieumie pochlebować *ModrzBaz* 17v, 84, 134; *SkarŻyw* 312; *KochFr* 28; *KochPhaen* 5; *KochSz* B; *BielSen* 17; [do Doroty:] Niémáłz w tobie nic hárdości/ Co więc rzadko przy gładkości. *KochSob* 69, 60; Zdá fię to wam dobre poiedynkiem/ iż poboru nie dawacie/ álbo barzo rzadko *GórnRozm* Bv, A; *GostGosp* 140, 152; *Phil* G; *GrabowSet* S4; *WyprPl* B4; *LatHar* 234; *PowodPr* 48, 72, 74; *CiekPotr*)(2v; *SkarKazSej* 696a; Rękuia po piiánu/ żenią głupie chłopy: Y biorą też do tego rzadko trzeźwie popy. *KlonWor* 68; [Dobrá ktorých drapieżca Dźiatek odumiera/ Rządco ie ponim Wnuczek/ rzedźzey Prawnuke biera. *WerReguła* 94; Owłzem tym więtfzē to iefł dobrodźieyftwo/ im rządzey/ náyduie fie w niewolnikách táká cnotá *SenekaGórn* 139].

W zdaniu zaprzeczonym: zwykle tak (1): A tak dobrze fie rozmiłliacz Na kazdą rzecz czo małs działacz Bo kto prętko wczó wfkakuie Rządco tego niezałuie *RejRozm* 405.

Ze zdaniem podmiotowym (6): *GórnDworz* Ee2v; y włzytki poftępki twoie/ rzadko áby fie zá czym dobrym vdác miály/ iedno zá obłudnościami á zá márnosciami fwiátá tego *RejPos* 114v, 199; A wždy rzadko by który był rufzon tą cnotą/ Owłzem fie więcey pułzcza ich zá tą łlepotą. *HistLan* B2v.

~ *Ze zdaniem zaprzeczonym: przewaźnie tak* (2): *RejPos* 227v; Rządco áby ná iego [św. *Benedykta*] kázaniu ludzie płákác nie mieli. *SkarŻyw* 310. ~

W charakterystycznym połączeniu: barzo rzadko (6).

W przeciwstawieniach: »rzadko ... często (częściej) (3), pospolicie (2), więcej (nawięcej) (2), zawsze, ząwždy« [w tym: ząwždy a nawięcej (1)] (8): *FalZioł* IV 41b; Dla tego ludzie wiele nad księgami fiedząci rzadko tłufci bywaią, á połpolicie bładzi albo iednak chorzi *GlabGad* K4v; *GliczKsiąż* P8v;

BielSpr 53v; lecz łądzić ie [własności wód] musiem/ nie z tego co fye rzadko/ ale co zawždy á nawięcýy trafia *Oczko* 6v; *GrabowSet* Ov; *LatHar* 234; RZadko tám bywa gdzie ich [wojwodów] wiele rżadzi, Porządek, zgodá, y częłto fię bładzi. *KlonKr* A4.

W powtórzeniu intensyfikującym (1): Ná páná Kriskiego potym/ á páná Wapowskiego kolej przyfzłá/ dwu tak ofobnych ludzi/ iákich Náturá rzadko/ á rzadko ná fwiáth pułczza *GórnDworz* Dd8v.

Przysłowia: przyiiciel fie rzadko nayduie á zafię richło ftraczuie. *BielŻyw* 51.

Włzak wież iż to rzecz wyadoma Iż prawda rzadko miefcze ma. *RejKup* d8.

Iż głádkosć s cnotą fie rzadko fchodzi/ záfwię nyepokoy á woyná. *GliczKsiqż* P8v.

Bowiem ftára przypowieść/ ná drzewo pochyłe. Lázá Kozy z rogámi/ rzadko ná wřpaniłe. *RejZwierz* 71.

bo to ftára przypowieść/ s prziiacielem igray fłowkiem rzadko/ ále rączką nigdy *RejZwierz* 72v.

Bo żaden ktory wie/ chyba zły/ nie poymie zły: á ze zły matki rzadko fie co dobrego rodzi. *ModrzBaz* 53v.

[á rzadka [bywa] zgodá myedzy głádkością á czyfłością/ á tak rzadka/ iáko rzadko czarnego łábęciá máfz wzrzeć. *LorichKosz* 66 (*Linde*).]

Połączenia: »rzadko (...) bez« = *przeważnie tak* (9): *SkarJedn* 158 [2 r.], d7v; gdzie też biaległowy miefzkáia [!]/ áby chędożniuchno zawždy było: bo gdzie miefzkáią/ rzadko przez złego zapachu. *GostGosp* 132; y po długim w pęćie śiedzeniu/ rzadko więzię bez iákiego vchrámowánia z wieże wychodzi. *LatHar* [249], 57; *WujNT* 591; Bo opilftwo bez zwády y guzow rzadko bywa. *PowodPr* 72; *KlonFlis* D4.

»rzadko ... nigdy« (1): *RejZwierz* 72v cf *Przysłowie*.

Frazy: »to (a. co) rzadko bywa (a. jest)« (5): *BielKron* 234; iż rzadko tho iełt/ áby fie biegły w práwie práwował: Medik/ áby miał brác lekárftwo *GórnDworz* Q7v; *RejZwierz* 262v; *Strum* O3; [poddani i słudzy] iełli w świętá od záciągów Páńfkich wolni (co rzadko bywa) tedy robotámi Páńfkimi we dni powfzednie ftrapieni/ świętámi żywnoftkę fwoię nágradzáią *PowodPr* 51.

»rzadko najdzie(sz) (a. naleźć, a. znalazł)« = *rarum inventu* *Mqcz* (6): Człowiek bywa krnábrny/ pracowity, lakomy zawiftny/ plugawy/ chudi krotki/ rzadko thakiego nalefc *FalZioł* V 50v; A fnadz y náfwiećie rzadko náydzie wiernego á y miedzy przyiáioły znáydzie rozdwoiony ięzyk *RejPs* 17; *RejZwierz* 60v; rzadko tho dżiś naydziefz/ áby kthory Kśiádz vbogá dziewczęzkę zá mąż wydał *OrzRozm* H2; *Mqcz* 346d; *GórnDworz* Y5v.

»rzadko [kto] się obierze« (1): A rzadko dobrowolnie dobry fie obyerze/ Lecż ácz go przymufzeniem iáko kiyem wzbyerze. *RejWiz* 101.

»[co] rzadko się pokazuje (a. ukazać ma)« (2): Ale iż táka wiárá w nas rzadko fie vkazać ma/ iáka byłá tey nędzney niewiáftki *RejPos* 257v; *CzechRozm* 239v.

»to (a. co) rzadko się przydawa (a. przydaje)« (3): RZadko fie to przydawa, wřzakoż wzdi to bywa iż czałem pan Bog obiawia nie czo oczym człowiek pirwey myłlił. *GlabGad* L4; *WróbŻółtGlab* A5; *SienLek* 176.

»rzadko się [co, czego] przygadza« (3): *BierEz* M3v; [*Maryja*] Cudnych obyczajow była kozdemu fwą ofoblyuołzczyą myła czo fyą rzatko przygadza *PatKaz III* 122v; Niewiáftam ci rzadko fyé thá niemoc [*tj. dna*] przygadza *SienLek* 122.

»rzadko słyhać (a. słyszeć było), słyhany« (2:1): a on lám siebie potępiá/ wymową rzádko słyhaną przeciwko łobie wywody czyni *MurzHist* Kv; zá tych [*dawnych królów*] [...] bylá miłóść/ bylá zgodá/ rzadko słyfzeć było/ by ktho kogo zábił *GórnDworz* H7v; *SkarKaz* 489b.

»rzadko się ([co]) trafia (a. trafi, a. przytrafia, a. trafuje itd.)« (14): *FalZioł* V 10; *GroicPorz* z3v; Ktore złączenie Plánetow iáko fyé rzadko trafia/ ták teź s̄kutki dźiwné rádo przynałza *LeovPrzep* H3v; *GórnDworz* G6, N3v, Kk8; *BiałKat* 371; A dla tego teź rzadko się w Polśce tráfi tákí dom [*rarissimae ... aedes sint*]/ ktoryby przez trzydzieści lat w cáłości trwał *ModrzBaz* 35v; A choróby/ iz fyé ták w człowíeku rzadko/ á máłobym nie rzékł/ nigdy nie trafia/ áby złączóné/ á z drugiémi spólné/ być niemiały: Przeto [...] *Oczko* 37v, 6v; Drugié [*b*] nałzé włáfné/ a to kréłkę ma nad łobá/ iako s̄lub;/ to ielt/ p̄ryręcz: a iz się řadko trafia/ niewadzi nic, ze zawzdi znaczoné będzie *JanNKarKoch* Ev; *PowodPr* 51; *CiekPotr* 65.

~ *Ze zdaniem zaprzeczonym: zwykle tak* (1): W ktorey [*młodości*] rzadko fię komu trafi by nie błádził *CzahTr* G2v. ~

Wyrażenie: »rzadko kiedy, gdy« (6:2): A ták rozum z náturą záváždy woynę wiedzye/ A rzadko gdy fą zgodni ná ktorey byefiedzye. *RejWiz* 118v, 172; A tym tákowym [*których fortuna nie obdarzyła zaletami*] iáko dobre wychowánie/ y w̄táwiczná pilność/ rzadko kiedy co pomoże/ ták záfię [...] *GórnDworz* D2v, X5v; *KochDz* 105.

~ *W zdaniu zaprzeczonym: zwykle tak* (3): Nuż záfię owych s̄wieckich/ co tám o was rádzą/ Dofyc ich tám/ á rzadko kiedy fie nie wádzá *RejWiz* 161v; *RejZwierz* 88; *RejZwierz* 19. ~

Szereg: »(abo) rzadko a(1)bo (a) nigdy« [*szyk* 7:5] (12): Ci teź lafk w rękach s̄woich niétrzymáią/ ktorzy [...] ná s̄mierć y ná godzinę oštátetzną/ rzadko áłbo nigdy/ niewspomináią. *KrowObr* 186v; bo tám wielkie goráco/ á defzcz nigdy nie bywa áłbo rzathko. *BielKron* 447v, 234; *SienLek* 176; *GórnDworz* G2v, Ggv, Kk8; Iesliby kto ták mowil: Siedzieli náłzy przodkowie w pokoiu a my będziemy. Odpowiedz ná to/ iz nigdy áłbo rzadko w pokoiu bywáli. *BielSpr* 75v; *RejPosRozpr* b3; *Oczko* 37v; Abowiem gdzie [...] poniewolnie fię zeymuia/ [*w małżeństwie*] nie bywa nigdy/ áłbo rzádko bywa dobrze *WerKaz* 303; *JanNKarKoch* F2.

α. *O tekście: w niewielu miejscach tekstu lub w niewielu utworach* (6): Y na wielu mieyfách to s̄łowo Egeneto przekłádáią/ Był/ áłbo byłá: rzadko zláł fię. *BudNT przedm* cv, *przedm* d; *KlonŻal* B4; Przetoż písmo S. rzadko miánuiąc ofobne Báłwany/ pofpolicie zowie Bogámi obcemi/ opufzczenie iedney prawdziwey religiey/ á obcey pogáńskiey fie chwyttanie. *PowodPr* 28.

Fraza: »co (a. to) rzadko się znajduje (a. znajdziesz)« (2): áby one włáfné s̄łowá/ táz sp̄ráwą/ áłbo temże porzádkiem w náłzym tekście s̄ły/ ktorym wks̄ięgach Hywreyfkich idą. Acz lepak niegdzie nie mogło to ták isć/ á w̄szak że to rzadko znajdzielsz/ gdzieby inaczezy było. *BudBib* b4; *LatHar* +5.

2. *W dużych odległościach między obiektami; rare Mącz, Cn; rarer, raro (rarissime), sparsim Cn* (7):

Połączenie: »rzadko gdzie nie« = *prawie wszędzie* (1): Koc ten/ ácz nie pomáłu wezbrały go látá/ Ták/ iż rzadko gdzieby w nim nie przyłyta látá/ Ale pewnie kofztowny *PudłFr* 78.

a. *O gęstości zasiedlenia* (1) : Zydzi fie tám [za *Morzem Czerwonym*] rzadko rozfiáli *BielKron* 465v; [nád którą [Wisłq] był ná ten czas narod Niemiecki/ ále rzadko/ bo puftinie były wielkie *BielKron* 1551 156].

b. *O szyku bojowym* (2) :

Szeregi: »lub rzadko lub gęsto« (1): oko me widáło. Spráwę wielką ręku ich w znácznych mieyfcách częfto/ Nie pátrząc ná Pogány/ lub rzadko lub gęfto. *CzahTr* H.

»szeroko a rzadko« (1): Lepiey ieft zá woyskiem záchowác vffow nie máło/ niżli ie ízeroko á rzadko rozftháwiác. *BielSpr* 36.

c. *O gęstości siewu lub sadzenia roślin uprawnych* (2) : *Unciariae vites*, Rzadko íadzone winnice yákoby dwánaftną część yednego ftáyá przinofzący. *Mqcz* 502b, 346d; [[*marchew*] Nie chce teź być gęfto síana/ dla tego miefzáią mądry ogrodnicy ziemię między náśienie gdy iá máią síać/ áby tym rzadczey padała po zagonie. *Cresc* 1571 238].

[*W przeciwstawieniu:* »gęściej ... rzedzej (a. rzadczej)«: *Cresc* 1549 145; Pożytki ktorych nie przefadzaią tym rzedzey máią być síane/ ale ktore przefadzác chcefz możefz tym gęściej síać. *Cresc* 1571 675, 409.]

3. *O warstwie czegoś* (1) :

a. [*Cienko, cienką warstwą:* Gnoiu teź rozkládanie záwfsze mięźlzey ma być po gornych rolach niż w rowni álbo w polu/ gdzie ma być gnoy rzedzey roztrząfan *Cresc* 1571 81.]

b. *O warstwie chrustu: mało ściśle, luźno, nie dociskając do podłoża* (1) : Zprzybijay go [*chrust*] iákimikolwiek klukámi/ żeby wzgóre nie wfpłynął/ á nie bárzo go théz przycífkay do ziemié/ ieno żeby był vftirmióny rzadko. *Strum* O4v.

4. *O płynach i papkach: płynnie, wodniście; fluenter, liquido modo Cn* [zwykle w konstrukcjach składniowych o sensie: (aby było) rzadkie] (11) : *FalZioł* III 24c; Ná opuchłe cycki/ rozetrzy kádźidła z mlekiem niewieścim rzadko/ w tym chufte maczáiac przywijay. *SienLek* 86; nátlucźze korzenia pokrzywowégo świeźo z ftárym íadłém áby było rzadko iáko poléwká *SienLek* 171, 48v, 189v; [Ale ktemu kámieniowi potrzebá/ ábyś máftykę vtárł z grynftpanem/ z oliwą/ y íkáfkiem wołku/ á iefli potrzebá rzedzey/ możefz wody przydác. *SienHerb* 598b].

W przeciwstawieniu: »rzadko ... gęsto« (2): przydác k temu wodki rozaney iżeby tak nie było bárzo gęfto/ ani teź bárzo rzadko *FalZioł* V 91; *SienLek* 132v.

Zwroty: »roztworzyć rzadko« (1): Doftań gárncá tákowégo Wktorym było co ftonégo/ S niégo miáłko proch vdziálay A czarney ziemié weń przymiefzay Roftworz wodá iáko ciáfto Bárźiey rzadko niżli gęfto *SienLek* 132v.

»rzadko (u)czynić, uczyniony« = *rozrzedzać(-ić)* (3:2): Tedy lífzká krup náwárzyłá/ A rzadko ie vczyniłá *BierEz* N3; Raro, Rzadzę/ rzedzey czynię co gęfto było. *Mqcz* 347a; Pulmentarium, proprie dicitur puls; vel cibus in modum pultis factus – Rzátko vczinioni pokarm. *Calep* [875]a, 895a [2 r.].

5. *Użycia w funkcji właściwej liczebnikowi: niewielu* (24) : Bo cziałná droga donieba [...] Czo ma hardá myłł y oczy ífcie fię tam rzadko wthloczy *RejKup* q3; A przeto ftárzy oni ludzie/ kthorikolwiek

godność wielką w łobie znał/ rzadko łie łtrzymać mogł od włafney chłuby *GórnDworz* D7; *RejZwierc* 31; *SkarJedn* 241; *CzechEp* 60; *SkarKaz*)(3).

rzadko kogo (pl) (1): w pobożności [*białegłowy*] Przenałzamy tych/ co łie kocháią we złości. (-) Ach/ przebóg/ což to mówisz? łłowá to fáłżiwé: Máło ich/ rzadko dobrych *GosłCast* 44.

rzadko z kogo (pl) (1): TÁk iefł/ że wiele tákich w łwiecie łie znayduie Z ktorých rzadko prawdzíwíe co wypráktykuie. *PaxLiz* C2v.

Połączenia: »rzadko (...) bez« = *większość tak (2)*: Ale zász ná Stárynie [*konie*] drógi złéy vzyły/ Topiąc łye ná niedźwiedzým niebefpiecznym błócie: Rządko tám w którój było bez chromégo w roćie. *KochJez* Bv; Kto cię [*Panie*] zániedba ten kwitnie w rádości/ A kto cię łtrzeże/ rzadko bez żáłości. *GrabowSet* F3v.

»rzadko ... nie zawsze« (1): Rády trzebá/ do ktorej nie iefł káždy godny. Młody łię rzadko zeydzíe/ á łiwy nie záfwe *Prot* B3v.

Fraza: »rzadko najdziesz (a. znajdą)« (2): bo dziliefyżych czáfów rzadko łie thákowi znaydą/ kthorzyby nie ráczy przy vcztach y biełiádach włzelákich łami pochopem byli do łłow plugáwych *Phil* M; Dziś iefłi co małz, o to łię pytáią, Cnotá y mądrość máło mieyfcá maíą. Przeco tez rzadko Oyczyce vczone Naydziełz w oyczyźnie miłe y vczczone. *KlonKr* A4v.

Wyrażenia: »rzadko kto« = *nieliczni (5)*: *Diar* 72; Iáko zász rzadko komu łczęśliwie łię wodzi/ Kiedy w przekłéctwie łwoich rodziców kto chodzi. *KochEpit* A3v; *GórnRozm* K3v; To łpofne łwiętołupłtwo y Rzymiáne łtárzy Karáli: y rzadko łię komu tá rzecz zdárzy. *KlonWor* 10.

~ *W zdaniu zaprzeczoným*: *większość tak (1)*: R. P. ták łie też połpolicie łłuzý/ iż łie práwíe łpołpolitowálá: rzadko iey kto niezárwie *PowodPr* 77. ~

»rzadko który« = *nieliczni (6)*: íłz zwielá vczonych Poláków/ rzadko który co piłze ku czytaniu połpolité^{mv} *MurzHist* A2; *RejWiz* 70; Vkażec [*kušnjierz*] rozmaíte futrá/ czarne bobry/ Choćia drogo łzácúie/ rzadko który dobry. *BielRozm* 17; ále przećię rzadko który bánnit łwą łmierćią zginie/ kiedyż tedyż przećię dáć gárdło mułi. *GórnRozm* E3, E3.

~ *W zdaniu zaprzeczoným*: *większość tak (1)*: tám też Chodorowłki z náłzych zabit/ Dunin łprawkowic ranion/ rzadko kthoryby łnich niebył ranion bo mnieyłze pocžty mieli. *BielKron* 392v. ~

6. W niezwykły sposób, niezwykle (1) : Insolenter, Rządko/ niezwykle. *Mącz* 399a.

*** *Bez wystarczającego kontekstu (2)* : Rare, Rządko/ nieczęłto/ niegęłto. *Mącz* 346d; Rare, Infrequenter, non dense, non spisse – Rżatko. *Calep* [895]a.